

LANGREISTE trykksaker

faktaark

Miljøutvalget i NHO Grafisk arbeider med forhold knyttet til grafiske bedrifter og den globale miljøutfordringen. Målsettingen er å informere bedriftene om miljøspørsmål knyttet til den grafiske bransje slik at bedriftene kan optimalisere sine miljøtiltak.

Langreiste trykksaker

Begrepet er hentet fra andre bransjer som har benyttet ordet «langreiste» i flere år. Langreist mat eller langreiste blomster er velkjente begrep.

Uttrykket benyttes for å markere at det er miljømessige fordeler å produsere nærmest der forbruker befinner seg. Transport er en stadig økende andel av karbonutslippene og derfor er miljøbevisste forbrukere opptatt av at varer ikke bør transporteres over for lange avstander.

En undersøkelse i Sverige

Sörmlands Grafiska har gjennomført en studie sammen med Maria Enroth fra SGM. Målet var å finne ut forskjellen på karbonutslipp ved å trykke i Sverige på svensk papir alternativt på finsk papir i Polen.

Det trykte produktet var et magasin på 100 sider i 75.000 eksemplarer, vekt 240 gram pr eksemplar.

Resultatet ble presentert i februar 2009 og viste at utslippet ved produksjon i Sverige var på 3,2 tonn CO₂. Alternativt i Polen ga et utslipp på 35 tonn.

Det er både produksjon og transport som påvirker resultatet. Grunnen til at produksjonen gir så store forskjeller skyldes først og fremst den elektrisitet som benyttes.

Elektrisitet fra kull, som hovedsakelig benyttes i Polen, gir vesentlig større utslipp enn elektrisitet fra kjernekraft eller vannkraft som mest benyttes i Sverige. Forskjellen på utslipp fra transport var mindre enn forskjellen i utslipp fra produksjonen.

Spar miljøet - trykk i nærheten

Ved å trykke bøker og andre trykksaker nærmest mulig der de skal brukes, vil miljøet også bli spart for store mengder CO₂-utslipp, i forhold til om de trykkes i utlandet. Dette fremgår av en studie som MSG Management System Group har utført på oppdrag for miljøutvalget i NHO Grafisk i mai 2008.

I Norge er de totale utslipp noe over 50 millioner tonn CO₂-ekvivalenter pr år. Av dette skyldes nesten en fjerdedel ulike transportmidler (prosent av total):

Personbiler	8,6 %
Varetransport bil	10,3 %
Skipstrafikk	3,6 %
Fly	1,8 %

Trykkes bøker i Kina, vil det medføre en utslippsmengde som er fire ganger så stor som hvis bøkene trykkes i Norge. Trykkes de i Litauen eller Slovenia vil utslippene av CO₂ være omtrent dobbelt så store som tilsvarende produksjon i Norge.

Transport er også avgjørende

Hovedårsaken til de store differansene knyttes mest til transport. Transport står for bare 5 prosent av de totale utslippene når bøkene trykkes i Norge. Trykkes bøkene derimot i Kina, vil utslipp som skyldes transport til Norge representere hele 51 prosent av den totale utslippsmengden.

Basis for undersøkelsen

Undersøkelsen var basert på 5000 skolebøker som veier 800 gram pr stk. Materien skulle trykkes på G-print 100 gram – og papiret måtte derfor fraktes fra Grycksbo i Sverige til det aktuelle trykkeriet.

I dette eksempelet er det valgt likt papir for alle alternativer. Det betyr noe mer utslipp på grunn av transport av papir før trykking. Men gevinsten ved mest mulig ren papirproduksjon er større enn ulempen ved ekstra transport. Papirproduksjon i Sverige er nemlig vesentlig mer miljøvennlig enn i land som Litauen, Slovenia og Kina. Med andre ord – skulle man benyttet papir produsert i samme land som bøkene ble trykket, så ville forskjellen på samlet CO₂-utslipp vært enda større.

De samlede utslipp fra transport er i denne undersøkelsen beregnet med båt/bil – og ikke med tog.

Kriterier for valg av leverandør

Norsk skole er opptatt av å lære barna hvor viktig det er å ta miljøhensyn. Kanskje bør de som kjøper skolebøkene sørge for at man går foran med et godt eksempel og bestemme at miljø blir et av utvalgskriteriene når man innhenter tilbud? Da blir det større sjanse for at man velger bøker som er produsert med minst mulig miljøutslipp.

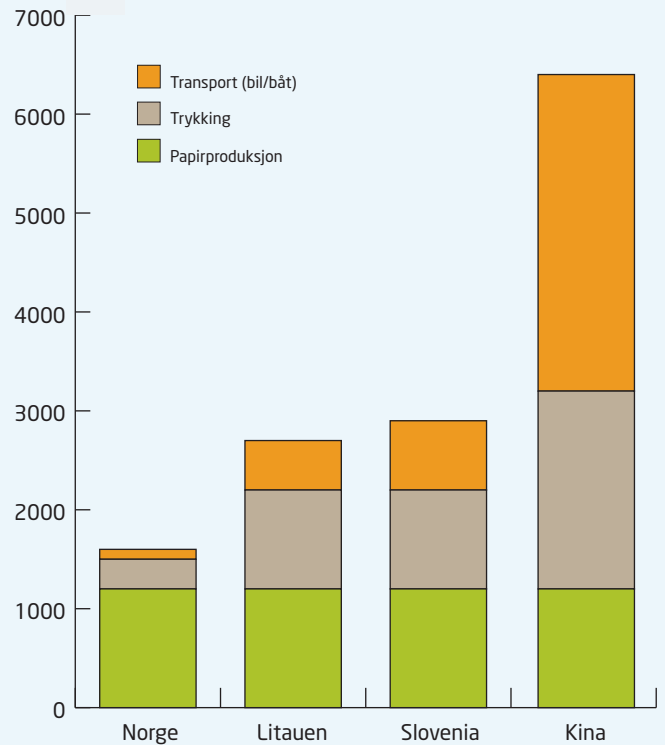
Hva er viktig?

Det er i hovedsak tre forhold som betyr noe for miljøet når man skal vurdere hvor produksjon skal foregå:

A: Produksjon av papir er vesentlig mer miljøvennlig i Skandinavia enn i Syd- og Øst-Europa. Forskjellen til

Miljøbelastning ved produksjon i ulike land (kg CO₂)

5 000 bøker for det norske marked på papir produsert i Sverige

Østen er enda større. Med andre ord – ved store volumer og mye papir er produksjonsstedet for papir viktig.

B: Grafisk produksjon er vesentlig bedre i Nord-Europa enn andre steder – først og fremst fordi energi er renere. Mange land har trykkerier som har miljøsertifikat – og det er bra. Men flere av miljøsertifikatene sier ikke alt om miljøstandarder – bare at de har bekreftet at de skal bli bedre. Se mer informasjon i eget faktaark om miljømerker.

C: Transport betyr naturligvis mer jo lenger papir og ferdig produkt transporteres. Men her er også transportmetode av betydning – tog er for eksempel et miljømessig vesentlig bedre transportmiddel enn båt og lastebil.

Stor miljøgevinst

Det er viktig å gjøre disse tallene kjent, slik at innkjøpere av trykksaker (både skolebøker og andre bøker, tidsskrifter og reklametrykksaker) er bevisste de store differansene.

Det er god miljøpolitikk å kjøpe kortreiste trykksaker!